

Κόπα Αμέρικα 2024

Αλέξανδρος Κιτροέφ

Το τι κληροδοτούν στους διοργανωτές και στο άθλημα γενικότερα οι μεγάλες διοργανώσεις είναι θέμα που απασχολεί τους ακαδημαϊκούς μελετητές του αθλητισμού. Μια τέτοια συζήτηση γίνεται ακόμη πιο επίκαιρη εάν ένα άθλημα, σε αυτήν τη περίπτωση το ποδόσφαιρο ανδρών, διανύει μία περίοδο αλλαγών στο τρόπο που παίζεται και εάν μία συγκεκριμένη μεγάλη διοργάνωση θεωρείται προπομπός μίας άλλης ακόμη μεγαλύτερης. Τα θέματα που προέκυψαν από τη φετινή διοργάνωση του Κόπα Αμέρικα τα συνόψισε ξεκάθαρα ο Αργεντινός προπονητής Μαρσέλο Μπιέλσα, ο λεγόμενος «λόκο» (τρελός).

Ο Μπιέλσα ξεχωρίζει με τον τρόπο που μιλά πολύ ανοιχτά και ουσιαστικά και για το σημερινό ποδόσφαιρο. Στο Κόπα Αμέρικα, που διεξάχθηκε τις ίδιες μέρες με το Euro το καλοκαίρι του 2024, ήταν ο προπονητής της Ουρουγουάης και έδωσε δύο συνεντεύξεις που είχαν ευρεία απήχηση. Η πρώτη ήταν σχετική με το σύγχρονο στυλ του ποδοσφαίρου, με το πώς παίζεται μέσα στο γήπεδο. Την έδωσε μετά τον αγώνα της Εθνικής Ουρουγουάης με την Βραζιλία. Ήταν αγώνας που έληξε 0-0 και κρίθηκε με τη διαδικασία των πέναλτι και η Ουρουγουάη νίκησε με 4-2. Ήταν ένας στείρος αγώνας με πολλά (41) φάουλ, μία κόκκινη και τέσσερις κίτρινες κάρτες και λίγες φάσεις. Ο Μπιέλσα σχολίασε το στυλ του ποδοσφαίρου στην εποχή μας λέγοντας πως, ενώ έχει όλο και περισσότερους θεατές, γίνεται όλο λιγότερο ελκυστικό. Αυτό που έκανε το αγώνισμα το καλύτερο στον κόσμο, συνέχισε, δεν αποτελεί προτεραιότητα στη σημερινή μας εποχή. Σε αυτό το σημείο δεν εξήγησε ακριβώς τι εννοούσε, αλλά όλοι κατάλαβαν πως αναφερόταν στον θεαματικό και ευρηματικό τρόπο που παλαιότερα παιζόταν πιο συχνά το ποδόσφαιρο. Αλλά δεν έχει σημασία πόσος πολύς κόσμος παρακολουθεί το ποδόσφαιρο, συνέχισε ο Μπιέλσα, εάν δεν εξασφαλίσουμε πως το θέαμα θα είναι ελκυστικό, αλλιώς μόνο ο επιχειρηματικός παράγοντας θα ωφεληθεί. Διότι αυτός ο παράγοντας ενδιαφέρεται μονάχα για το πόσος κόσμος παρακολουθεί το ποδόσφαιρο. Αλλά σε μερικά χρόνια οι παίκτες που αξίζουν να τους παρακολουθούμε θα είναι λιγότεροι, και το παιχνίδι θα μας προσφέρει λιγότερες απολαύσεις, οπότε και αυτή η σημερινή αύξηση των θεατών θα σταματήσει. Το ποδόσφαιρο, είπε, θα χάσει τον χαρακτήρα του ως πολιτιστική ταυτότητα που έχει απήχηση στον απλό κόσμο, στους φτωχούς.

Τα λόγια του Μπιέλσα είχαν μεγάλη απήχηση και στην Ευρώπη, όπου λίγες μέρες πριν είχαν ολοκληρωθεί οι αγώνες της φάσης των ομίλων του Euro. Από τους 36 αγώνες, 14 ήταν ισοπαλίες. Ακόμη πιο σημαντικό ήταν πως μεγάλες ποδοσφαιρικές δυνάμεις όπως η Αγγλία, η Γαλλία, η Ιταλία και η Ολλανδία δεν είχαν εντυπωσιάσει με το επίπεδο του παιχνιδιού τους. Στην Αγγλία, όπου η απόδοση της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου απασχολεί τη κοινή γνώμη σχεδόν όσο πολύ τα καμώματα της βασιλικής οικογένειας, ο προπονητής της εθνικής ο Γκάρεθ Σάουθγκέτ αντιμετώπιζε θυελλώδη κριτική.

Μία ανάλογη δημόσια συζήτηση για το στυλ του ποδοσφαίρου είχε γίνει στη διάρκεια του Παγκοσμίου Κυπέλλου που έγινε το 2022 στο Κατάρ. Ο Ολλανδός προπονητής Λουίς Φαν Γκαλ είχε δηλώσει πως υπήρξαν πολλοί αμφίροποι αγώνες που κρίθηκαν με ένα γκολ διαφορά, διότι είναι πιο εύκολο να παίζεις άμυνα παρά επίθεση στις μέρες μας. Φαίνεται πως στις πρόσφατες μεγάλες ποδοσφαιρικές οργανώσεις έχουμε σειρά από ειδικούς που σημειώνουν τις αρνητικές τάσεις που εμφανίζει η ποδοσφαιρική τακτική. Σημειώνουμε πως αυτό συμβαίνει στις διοργανώσεις ανδρών και όχι των γυναικών που αναπτύσσουν ένα συγκεκριμένο θεαματικό στυλ παιχνιδιού τα τελευταία χρόνια.

Πού θα οδηγήσουν αυτές οι τάσεις στο ποδόσφαιρο δεν μπορούμε να γνωρίζουμε. Στο Euro το συντηρητικό στυλ παιχνιδιού δεν κυριάρχησε χάρη στη νικήτρια ομάδα την Εθνική Ισπανίας που εντυπωσίασε με το επιθετικό παιχνίδι και τους ταλαντούχους νέους παίκτες. Και χώρες όπως η Αλβανία, η Ελβετία και η Τουρκία έπαιξαν συναρπαστικό ποδόσφαιρο. Αλλά, όπως σημείωσε ο Μπιέλσα, στο Κόπα Αμέρικα τα πράγματα δεν ήταν τόσο καλά. Ίσως οι χώρες είναι λιγότερες και οι εθνικές ομάδες γνωρίζονται πολύ καλύτερα. Κυριάρχησε το συντηρητικό καθώς και το σκληρό παιχνίδι με την ανεκτικότητα πολλών μέτρων διαιτητών. Στους 32 αγώνες σημειώθηκαν κατά μέσο όρο μόνο 2,19 γκολ σε κάθε αγώνα. Στον τελικό αγώνα η Αργεντινή νίκησε τη Κολομβία 1-0 στην παράταση. Θα δούμε τι μας επιφυλάσσει αγωνιστικά το Παγκόσμιο Κύπελλο το 2026 όπου θα συμμετάσχουν και ευρωπαϊκές και νότιο-αμερικάνικες ομάδες.

Ο Μπιέλσα δεν στάθηκε μόνο στη ποιότητα του ποδοσφαίρου. Σε μία δεύτερη συνέντευξη αναφέρθηκε στο οργανωτικό σκέλος του Κόπα Αμέρικα. Τα σχόλια του είχαν ακόμη πιο άμεσο αντίκτυπο, παρουσιάστηκαν σημαντικά προβλήματα μέσα και έξω από τους αγωνιστικούς χώρους. Το φετινό Κόπα διοργανώθηκε στις ΗΠΑ από την KONMEMΠΟΛ την Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία Νοτίου Αμερικής. Πριν ακόμη την έναρξη της διοργάνωσης υπήρχε διάχυτη η άποψη πως η Ομοσπονδία διάλεξε τις ΗΠΑ, διότι τα έσοδα θα ήταν ασύγκριτα πιο μεγάλα από το να είχε

γίνει σε μία χώρα της Νότιας Αμερικής. Αυτό φάνηκε από τον μέσο όρο του κόστους ενός εισιτηρίου που ήταν 200 δολάρια (181 Ευρώ). Οι ΗΠΑ δέχθηκαν να παίξουν το ρόλο του οικοδεσπότη διότι είδαν το Κόπα ως γενική δοκιμή για το επόμενο Παγκόσμιο Κύπελλο, καθώς είναι συν-διοργανώτρια χώρα μαζί με τον Καναδά και το Μεξικό.

Ο Μπιέλσα μέσα σε έναν οργισμένο χείμαρρο δηλώσεων επισήμανε τρία βασικά προβλήματα της διοργάνωσης. Το πρώτο ήταν πως τα βοηθητικά γήπεδα ήταν ανεπαρκή και πως στην ομάδα της Βολιβίας δε δόθηκε καν η δυνατότητα να προπονηθεί πριν από τους αγώνες της. Το δεύτερο ήταν πως ήταν πάρα πολύ κακό το αγωνιστικό τερέν, και το τρίτο ήταν η έλλειψη προστασίας των οικογενειών των παικτών της Ουρουγουάης στο στάδιο στη διάρκεια του αγώνα με την Κολομβία. Κυρίως, όμως, μίλησε με σκληρά λόγια για την ΚΟΝΜΕΜΠΟΛ και τον τρόπο που αρνιόταν πως υπήρξαν αυτά τα προβλήματα και πως προσπαθούσε να αποσιωπήσει κάθε κριτική. Για την περίπτωση της Βολιβίας μάλιστα είπε πως δεν έγινε μέριμνα να εξασφαλιστεί γήπεδο για προπόνηση λέγοντας «εμ, ποιος ενδιαφέρεται για τη Βολιβία» διότι η ΚΟΝΜΕΜΠΟΛ δεν ενδιαφέρεται για τις μικρότερες Νοτιοαμερικανικές χώρες και εξυπηρετεί τα συμφέροντα κυρίως των μεγάλων, της Αργεντινής, της Βραζιλίας και της Κολομβίας.

Ο Μπιέλσα ήταν ακόμη πιο καταιγιστικός για τη στάση της ΚΟΝΜΕΜΠΟΛ γύρω από την ακαταλληλότητα των αγωνιστικών επιφανειών. Αυτό που είχε συμβεί είναι πως, ενώ υπάρχουν στις ΗΠΑ γήπεδα ποδοσφαίρου που έχουν μέσο όρο χωρητικότητας 25.000 θεατές και με φυσικό χλοοτάπητα, οι διοργανωτές προτίμησαν να γίνουν οι αγώνες του Κόπα Αμέρικα σε γήπεδα αμερικανικού ποδοσφαίρου που έχουν τριπλάσια χωρητικότητα αλλά συνήθως τεχνητό χλοοτάπητα παρόλο που χρειάζοταν φυσικός χλοοτάπητας για τις ανάγκες του Κόπα. Όπως παραδέχθηκε η Αμερικανική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία, τοποθετήθηκαν πάνω από τη συνθετική επιφάνεια κομμάτια φυσικού χλοοτάπητα που, όμως, δεν είχαν αρκετό χρόνο να δέσουν ανάμεσα τους δημιουργώντας μία λεία επιφάνεια. Σε αντίθεση με τους Αμερικανούς, η ΚΟΝΜΕΜΠΟΛ ισχυριζόταν πως δεν υπήρχαν προβλήματα στους αγωνιστικούς χώρους προσπαθώντας να καλύψει το γεγονός πως προτίμησε τα μεγάλα γήπεδα για εισπρακτικούς λόγους. Το τρίτο σοβαρό πρόβλημα στο οποίο αναφέρθηκε ο Μπιέλσα ήταν περισσότερο ευθύνη των αμερικανικών υπηρεσιών ασφαλείας. Στον ημιτελικό αγώνα ανάμεσα στη Κολομβία και την Ουρουγουάη, οι οικογένειες των παικτών της Ουρουγουάης είχαν θέσει πολύ κοντά σε οργανωμένους οπαδούς της Κολομβίας. Προκλήθηκαν αψιμαχίες και πριν προφτάσει να επιβάλει την τάξη η ασφάλεια του γηπέδου επενέβησαν οι παίκτες της Ουρουγουάης και

πιάστηκαν στα χέρια παίχτες με τους Κολομβιανούς οπαδούς.

Την επόμενη ημέρα δημιουργήθηκε ένα ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα πριν τον τελικό αγώνα ανάμεσα στην Αργεντινή και την Κολομβία, όταν μερικές εκατοντάδες οπαδοί που δεν είχαν εισιτήριο επιχειρήσαν διά της βίας να μπουν στο στάδιο κάνοντας αυτό που ονομάζουμε «ντου» στην Ελλάδα. Αιφνιδιάστηκε το προσωπικό ασφάλειας του σταδίου διότι στις ΗΠΑ, ενώ είναι συνήθως πολυάριθμο και επιτηρεί στενά τους θεατές, δεν έχει ποτέ παρουσιαστεί τέτοιο φαινόμενο τέτοιου μαζικού «ντου», όπως αυτό των οπαδών των δύο φιναλίστ. Έγιναν συμπλοκές και συλλήψεις, πολλοί χωρίς εισιτήριο κατόρθωσαν να μπουν στο στάδιο, άλλοι με εισιτήριο έμειναν εκτός και ο αγώνας άρχισε με καθυστέρηση μίας ώρας και 20 λεπτών. Οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι ποδοσφαιριστές με αυτή την καθυστέρηση συνεχίστηκε διότι το ημίχρονο διήρκησε 25 λεπτά διότι είχε προγραμματιστεί καλλιτεχνικό πρόγραμμα κατά τα πρότυπα του «Σούπερ Μπούουλ» του τελικού αγώνα του πρωταθλήματος αμερικανικού ποδοσφαίρου. Σε αυτήν τη περίπτωση, το κύριο πρόσωπο της παράστασης ήταν η Κολομβιανή τραγουδίστρια Σακίρα.

Ορισμένοι σχολιαστές παρατήρησαν πως όλα αυτά τα οργανωτικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο Κόπα Αμέρικα θα αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 2026, διότι η οργάνωση θα είναι της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, της ΦΙΦΑ και όχι της ΚΟΝΜΕΜΠΟΛ. Μία τέτοια άποψη προϋποθέτει εμπιστοσύνη πως η ΦΙΦΑ μπορεί να λειτουργήσει ως θεματοφύλακας του ποδοσφαίρου. Αυτό είναι κάτι που δεν μας έχει δείξει πρόσφατα με την επιλογή του Κατάρ για το προηγούμενο παγκόσμιο κύπελλο, για να αναφερθούμε μονάχα σε ένα από τα πολλά παραδείγματα. Αλλά και εάν υποθέσουμε πως οργανωτικά όλα θα πάνε καλά, παραμένει να δούμε τι είδος ποδοσφαίρου θα δούμε να παίζεται και κατά πόσο θα δικαιωθούν οι ανησυχίες του Μαρσέλο Μπιέλσα.

Copa America 2024

Alexander Kitroeff

Abstract

The legacy of mega events is a matter of debate in the field of sports studies. Football's Copa America 2024 tournament raised several issues, which were raised in post-match interviews given by Uruguay's outspoken coach, the Argentinian Marcelo Bielsa. In one he lamented the conservative and stifling way the game is played currently. He warned that business interests were only concerned with the numbers of spectators which is on the rise but would not continue to do so if the way football is played loses the excitement that made it popular in the first place. In another interview he castigated the tournament's poor organization which included poor playing surfaces and inadequate crowd control and he went on to chastize CONMEBOL, the South American Football Federation for pretending that all was well and also trying to suppress any criticism. Copa America 2024, organized by CONMEBOL and hosted by the United States was seen as a test run for an even bigger mega event, the 2026 World Cup which will be played mostly in the United States. It is hoped that with FIFA rather than CONMEBOL in charge the organizational problems will be smoother over. Yet it remains to be seen whether the style of football played will reflect Marcelo Bielsa's assessment.

Keywords: Copa America, South America Football, business interests, CONMEBOL mega events

